

ГАЗАР ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ,
ГЕОДЕЗИ ЗУРАГ ЗҮЙН ГАЗРЫН
ДАРГЫН ТУШААЛ

2023 оны 06 сарын 22 өдөр

Дугаар А/112

Улаанбаатар хот

Журам батлах тухай

Засгийн газрын агентлагийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.4 дэх хэсэг, Кадастрын зураглал ба газрын кадастрын тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.3 дахь хэсгийг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1. “Газрын нэгдмэл сангийн тоо бүртгэл хөтлөх журам”-ыг хавсралтаар шинэчлэн баталсугай.

2. Журмыг тусгай зөвшөөрөл бүхий мэргэжлийн байгууллага, нийслэлийн Газар зохион байгуулалтын алба, 21 аймгийн Газрын харилцаа, барилга, хот байгуулалтын газарт хүргүүлж, хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулах, хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Кадастрын хэлтэс /П.Баянтүмэн/-т даалгасугай.

3. Энэхүү тушаал гарсантай холбогдуулан Газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн газрын даргын “Журам батлах тухай” 2022 оны 165 дугаар тушаалыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

ДАРГЫН АЛБАН ҮҮРГИЙГ
ТҮР ОРЛОН ГҮЙЦЭТГЭГЧ

Ж.БАТСАЙХАН

төсөлд бүртгэлтэй байгаа нэгж талбарууд энэ журмын 4.12 дахь хэсгийн дагуу газрын нэгдмэл сангийн үндсэн давхаргад автоматаар бүртгэгдэж, газрын нэгдмэл сангийн ангилал өөрчлөгдөнө.

4.11. Засгийн газрын тогтоолоор бус /Үндсэн ангиллын шилжилт хөдөлгөөн биш/ өөрчлөлтийг Газрын кадастрын мэдээллийн санд бүртгэлтэй байгаа эсвэл шинээр бүртгэгдэж байгаа өөрчлөлт бүрт газрын нэгдмэл сангийн давхаргад өөрчлөлт орно.

4.12. Газрын кадастрын мэдээллийн санд шинээр бүртгэгдсэн боловч тэр үндсэн ангилал шилжиж байгаа, эсвэл холбогдох бусад хуулийн дагуу Засгийн газрын тогтоол гарах шаардлагатай бол газрын нэгдмэл сангийн давхаргад шууд өөрчлөлт оруулахгүй бөгөөд газрын нэгдмэл сангийн ажлын давхаргад шилжүүлж төсөлд оруулна.

4.13. Газрын нэгдмэл санд өөрчлөлт оруулахад давхацсан байршилтай нэгж талбаруудыг /Жишээ нь: автозам болон шугам сүлжээ, гол болон зам, гүүр гэх мэт/ Газрын нэгдмэл сангийн програм хангамжийн газрын нэгдмэл сангийн давхцалын төсхиргооны бүртгэлийн дагуу өөрчлөлт оруулна.

4.14. Сумын газрын даамал, дүүргийн Газрын албаны холбогдох мэргэжилтнүүд Газрын нэгдмэл сангийн мэдээллийн сангийн мэдээ, мэдээллийг харах эрхтэй байх бөгөөд тухайн мэдээллийн сангийн өгөгдөл, мэдээллийг үндэслэн жил бүрийн газрын нэгдмэл сангийн тайлангийн "Газрын шилжилт хөдөлгөөний тэнцэл"-ийг гаргана. Газрын шилжилт хөдөлгөөний тэнцэл дээр суурилан тухайн нутаг дэвсгэрийн газрын нэгдмэл сангийн ангиллын тайланг гаргана.

Тав. Хяналт, хариуцлага

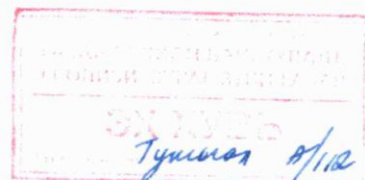
5.1. Газрын нэгдмэл сангийн ангиллын мэдээллийн санд оруулах мэдээ, мэдээллийн үнэн зөв байдлыг мэдээллийн санд өөрчлөлт оруулж буй мэргэжилтэн хариуцна.

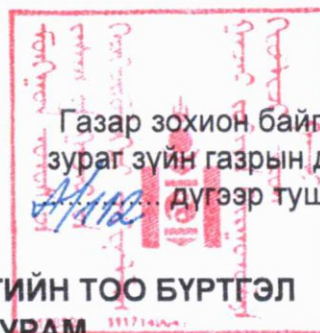
5.2. Аймаг, нийслэлийн Газрын нэгдмэл сангийн ангиллын мэдээллийн сангийн хөтлөлт, өөрчлөлт оруулж буй байдалд агентлагийн Кадастрын хэлтсийн газрын нэгдмэл сангийн тоо бүртгэлийн асуудал хариуцсан мэргэжилтэн хяналт тавина.

5.3. Газрын нэгдмэл сангийн үндсэн ангиллын шилжилт хөдөлгөөний ажлын давхаргад бүртгэгдсэн нэгж талбаруудад програм хангамжийн шалгах үндсэн шалгууруудаас гадна эрх бүхий дээд байгууллагын мэргэжилтэнд шилжиж ирсэн төлөвийн дагуу шалгаж, дараагийн төлөвт шилжүүлнэ.

5.4. Газрын нэгдмэл сангийн тоо бүртгэлийн мэдээллийг зохих зөвшөөрөлгүйгээр хувиран тараасан, бусдад шилжүүлсэн, мэдээллийн санг хуулах, устгах, өөрчилсөн, өөрчлөхийг оролдсон буюу ажлын хариуцлага алдсан албан тушаалтанд хууль тогтоомжийн дагуу хариуцлага тооцно.

_____оОо_____

ГАЗРЫН НЭГДМЭЛ САНГИЙН ТОО БҮРТГЭЛ ХӨТЛӨХ ЖУРАМ

Нэг. Ерөнхий зүйл

1.1. Энэхүү журмын зорилго нь Газрын тухай хууль, Кадастрын зураглал ба газрын кадастрын тухай хуульд заасны дагуу газрын нэгдмэл сангийн тооллого хийх, тоо бүртгэл хөтлөх, мэдээллийн санг бүрдүүлэх, хөтлөх, өөрчлөлт оруулах үйл ажиллагааг нэгдсэн арга зүйгээр хангахад оршино.

1.2. Газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага (цаашид "агентлаг" гэх), аймаг, нийслэл, дүүргийн газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага (цаашид "аймаг, нийслэл, дүүргийн Газрын алба" гэх), сумын газрын даамал, тусгай зөвшөөрөл бүхий мэргэжлийн байгууллагууд энэхүү журмыг үйл ажиллагаандаа мөрдлөг болгоно.

1.3. Газрын нэгдмэл сангийн үндсэн болон дэлгэрэнгүй ангилалд хамаарах газрыг тодорхойлох, тооллого хийх ажлыг "Кадастрын зураглал ба газрын кадастрын тухай" хуулийн 13.3-д зааснаар 5 жилд нэг удаа газар зохион байгуулалт, газрын кадастрын ажил гүйцэтгэх тусгай зөвшөөрөл бүхий мэргэжлийн байгууллага, газрын нэгдмэл сангийн мэдээллийн санг хөтлөх, өөрчлөлт оруулах ажлыг аймаг, нийслэл, дүүргийн Газрын алба, сумдын Газрын даамал тус тус хийж гүйцэтгэнэ.

1.4. Газрын нэгдмэл сангийн ангиллын зурган мэдээллийг Засгийн газрын 2009 оны 25 дугаар тогтоолоор батлагдсан геодезийн солбицол, өндөр, тусгагийн нэгдсэн тогтолцоонд үйлдэнэ.

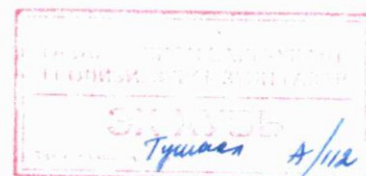
1.5. Газрын нэгдмэл сангийн ангиллын тооллого, тоо бүртгэлийн ажилд өмнө бүрдүүлсэн газрын нэгдмэл сангийн ангиллын тоон мэдээлэл, мөн тухайн ажлыг гүйцэтгэх шаардлагыг хангахуйц агаарын зураг, хиймэл дагуулын зураг, байр зүйн зургийг суурь болгон ашиглана.

1.6. Газрын нэгдмэл сангийн тооллогыг газрын нэгдмэл сангийн ангилал, газар ашиглалтын зориулалтаар нь тоолж бүртгэх, мэдээллийг бүрдүүлэх, талбайн хэмжээг тооцох замаар явуулах бөгөөд тооллогын ажлын үр дүнгээр Газрын нэгдмэл сангийн мэдээллийн санг Улсын хэмжээнд засаг, захиргааны нэгж тус бүрээр бүрдүүлнэ.

1.7. Газрын нэгдмэл сангийн тооллого явуулах, мэдээллийн сан бүрдүүлэх ажилд газар зүйн мэдээллийн системийн програм хангамж /ArcGIS, Quantum GIS г.м/-ийг ашиглана.

Хоёр. Газрын нэгдмэл сангийн ангиллыг тодорхойлох, тооллого явуулах

2.1. Газрын нэгдмэл сангийн тооллогыг дараах 3 үе шаттайгаар хийж гүйцэтгэнэ.

а/ бэлтгэл ажлын үе шат

б/ хээрийн судалгаа, хэмжилт, тодруулалтын үе шат

в/ материал боловсруулалтын үе шат

2.2. Бэлтгэл ажлын үе шат

2.2.1. Бэлтгэл ажлын үе шатанд газрын нэгдмэл сангийн ангиллын тооллого хийхэд шаардлагатай дараах өгөгдөл мэдээ, материалыг цуглуулж, судална.

Үүнд:

- Өмнө хийгдсэн газрын нэгдмэл сангийн тооллогын тоон мэдээлэл;
- Газрын нэгдмэл сангийн ангилал тус бүрийн нэгж талбарын зураглал, түүний тоо бүртгэлийн хүснэгтэн мэдээ;
- Монгол улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгжийн хилийн цэсийн зураг /тоон хэлбэрээр/;
- Тооллого, тоо бүртгэлийн ажилд суурь зураг болгон ашиглах зорилгоор шаардлага хангахуйц агаар, сансрын зураг;
- Тодотгол хийгдсэн 1:100000 масштабтай байр зүйн зураг;
- Суурин газруудын 1:1000 масштаб бүхий байр зүйн зураг;
- Газрын кадастрын мэдээллийн сангийн өгөгдөл, мэдээ;
- Тухайн нутаг дэвсгэрийн газрын нөхцөл, нөөц, газар ашиглалтын талаарх мэдээлэл, газрын нэгдмэл сангийн тайлан.

2.2.2. Тооллогын ажилд тухайн ажлын шаардлагыг хангахуйц нарийвчлал бүхий сүүлийн 2 жилийн хугацаанд авагдсан агаар, сансрын зургийг ашиглах бөгөөд тус зургаас тодорхойлж болох ойн сан болон усны сан бүхий газар, зам, шугам сүлжээний газар болон бусад ангиллын газруудыг урьдчилсан байдлаар суурин аргаар тодорхойлж, тоон хэлбэрт оруулна.

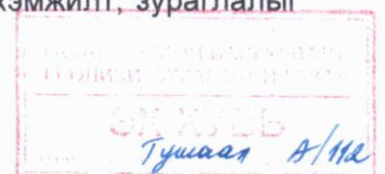
2.2.3. Бэлтгэл үе шатны үед тодорхойлж, тоон хэлбэрт хөрвүүлсэн өгөгдөл, мэдээ болон өмнө хийгдсэн судалгаануудын дүнгээр хээрийн хэмжилт, судалгааны үе шатанд ашиглах ажлын зураг бэлтгэнэ. Хиймэл дагуулын зургаас ангиллыг нь тодорхойлоход хүндрэлтэй газруудыг хээрийн судалгааны үед тодруулах зорилгоор ажлын зурагт тусгайлан тэмдэглэж өгнө.

2.2.4. Шаардлагатай нутаг дэвсгэрийн газрын кадастрын зураг, засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгжийн хилийн цэсийн зураг болон бусад холбогдох тоон мэдээллүүдийг Засгийн газрын тогтоолоор батлагдсан солбицлын нэгдсэн системд хөрвүүлж бэлтгэнэ. Мөн эдгээр судалгааны зурагнуудыг урьдчилан бэлтгэсэн ажлын зурагт оруулж, хээрийн судалгаа, тодруулалтын ажлыг гүйцэтгэхэд бэлдэнэ.

2.3. Хээрийн судалгаа, хэмжилт, тодруулалтын үе шат

2.3.1. Хийгдэж буй тооллого, тоо бүртгэлийн ажлын талаар тухайн орон нутгийн Засаг дарга, газрын асуудал хариуцсан албан тушаалтанд танилцуулан, хээрийн судалгааны ажлын явцад хамтран ажиллана.

2.3.2. Агаар, сансрын зураг, байр зүйн зургаас тодорхойлсон газруудыг шаардлагатай тохиолдолд газар дээр нь тодотгох байдлаар хэмжилт, зураглалыг

хийж, тухайн газрын хил заагийг тодорхойлох бөгөөд хэмжилтийн ажилд 5^м хүртэлх нарийвчлалтай электрон тахеометр, 2 долгионы GPS ашиглана. Газар дээр нь хэмжилт хийж тодорхойлсон цэгийн байрлалын алдаа нь тухайн хил заагийг зураглах масштабын 0.01-ээс ихгүй байна.

2.3.3. Хот, тосгон, бусад суурин газрын хилийн заагийг Газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөөтэй уялдуулан эргэлтийн цэгүүдийн солбицлыг тодорхойлон, Газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас баталсан норм, дүрмийн дагуу тэмдэгжүүлэх бөгөөд энэ ажлыг гүйцэтгэсэн талаарх мэдээллийг ажлын тайланд дэлгэрэнгүй тусгана. Тэмдэгжүүлсэн эргэлтийн цэгүүдийг сум, дүүргийн газрын асуудал хариуцсан албан тушаалтанд актаар хүлээлгэн өгнө.

2.3.4. Хээрийн судалгааны ажлын төгсгөлд тухайн ажлыг гүйцэтгэсэн талаарх тайланг бичиж, орон нутгийн Газрын алба, холбогдох албан тушаалтанд танилцуулан, дүгнэлт, акт үйлдэн баталгаажуулсан байна.

2.4. Материал боловсруулалтын үе шат

2.4.1. Материал боловсруулалтын үе шатанд хээрийн хэмжилт, судалгаа, тсдруулалтын үе шатанд хийгдсэн хэмжилтийн үр дүнг боловсруулж, тоон зураглалд засвар оруулна.

2.4.2. Бэлтгэл болон хээрийн судалгааны үе шатанд хийгдсэн ажлуудын үр дүнгээр газрын нэгдмэл санг дэлгэрэнгүй ангиллаар нь ялган зурагласны дараа шугаман болон полигон мэдээллүүдийг зөв дараалуулан топологи үүсгэн талбайг тодорхойлно. Зургийг хүснэгтэн мэдээлэлтэй холбохын өмнө зөв топологи үүсгэн алдааг нарийн сайн шалгаж засварлах шаардлагатай.

2.4.3. Дээрх тоон зураглалыг үндэслэн газрын нэгдмэл сангийн дэлгэрэнгүй ангилал тус бүрийн байршил, хэмжээг шинэчлэн тодорхойлно.

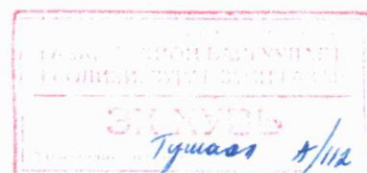
2.4.4. Тооллого, тоо бүртгэлийн ажлын үр дүнгээр засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж тус бүрээр газрын нэгдмэл сангийн ангиллын болон улсын тусгай хэрэгцээний газрын тайланг гаргана.

2.4.5. Газрын нэгдмэл сангийн тооллогыг шинэчлэн хийж, тоо бүртгэл хэтэлсөн тухай бичмэл тайланг засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж тус бүрээр бичиж, хавтаст материал бүрдүүлнэ.

2.4.6. Зураглалыг тоон хэлбэрээр тус журмын 1-6 дугаар хавсралтуудад заасан стандартуудын дагуу бэлдэж, CD, DVD-д хуулбарлана. Мөн тооллогын жилд ашигласан байр зүй, агаар, сансрын зургийг тоон байдлаар хуулбарлана.

2.4.7. Газрын нэгдмэл сангийн зургийг засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж тус бүрээр зохих масштабаар, ангиллыг шинэчлэн тогтоосон бичмэл тайлан, бичиг баримтыг хэвлэж бэлтгэнэ.

2.4.8. Газрын нэгдмэл сангийн ангиллын зурагт дүрслэгдэх ангилал тус бүрийн тэмдэглэгээ, тэмдэглэгээний өнгийг тус журмын 6 дугаар хавсралтын дагуу агентлагаас боловсруулсан газар зүйн мэдээллийн системийн програм хангамжийн .style өргөтгөлтэй файлын дагуу зурагт үзүүлнэ.

**Гурав. Газрын нэгдмэл сангийн үндсэн болон дэлгэрэнгүй ангилал,
тэдгээрийн хил заагийг тогтоох**

3.1. Газрын нэгдмэл сангийн үндсэн болон дэлгэрэнгүй ангилал, газар ашиглалтын зориулалт, хот тосгон, бусад суурин газрын дэлгэрэнгүй ангилалд хамаарах үйл ажиллагааны чиглэлийг тухайн журмын хавсралт 1, 2-ын дагуу зураглаж бүртгэн кодолж мэдээллийн сан бүрдүүлнэ.

3.2. Газрын нэгдмэл сангийн тоо бүртгэлийн нэгж талбар дэд талбарт хуваагдсан тохиолдолд уг журмын 3 дугаар хавсралтын дагуу кодлон зураглаж бүртгэнэ.

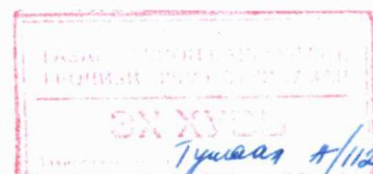
3.3. Хөдөө аж ахуйн газрыг зураглаж, бүртгэх

3.3.1. Хөдөө аж ахуйн газарт хамаарч буй өвөлжөө, хаваржааны доорх газраас бусад ангиллын газрыг тухайн ангиллын хил зааг болон тоо бүртгэлийн нэгж талбар бүрээр бусад газраас ялгарч буй хил заагаар зааглан байр зүйн болон агаар, сансрын зураг ашиглан тодорхойлно.

3.3.2. Тариалангийн газрын тооллого явуулахдаа урьд нь хийгдсэн тариалангийн газрын кадастрын зураглалыг ашиглаж болох бөгөөд хээрийн судалгааны үе шатанд тодруулалт хэмжилтийг заавал хийнэ.

3.3.3. Өвөлжөө, хаваржааны доорх газарт "өвөлжөө-хаваржааны хотны саравч, гэрийн буурь, өвс-тэжээлийн хашаа, мал нарладаг талбай, морины уяа, бие засах газар, үнс, хог хаях газар" зэргийг хамруулж, газар дээрх бодит хэмжээг тогтоон тооцож бүртгэнэ. Газар дээр нь хэмжилт хийх боломжгүй тохиолдолд хөлбогдох байгууллагаас тогтоосон норматив хэмжээг үндэслэн тогтоож болно.

3.3.4. Бэлчээр дэх уст цэгийн талбайд инженерийн болон энгийн уурхайн х/даг, барилга байгууламж, тэдгээрийн дагалдах талбарыг газар дээрээ ялгагдаж байгаа байдлаар нь зааглан тогтоож бүртгэнэ. Тэдгээрийн хамгаалалтын бүсийг хүдгийн эргэн тойронд 50 метрийн радиусаар авах бөгөөд уст цэгийн доорх болон хамгаалалтын бүсийн талбайг давхардуулан бүртгэхгүй.

3.4. Хот тосгон, бусад суурины газрыг зураглаж, бүртгэх

3.4.1. Хот тосгон, бусад суурины газрын хилийн зааг /тэг гортиг/-ийг тогтоохдоо Хот тосгоны хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө, Газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөөтэй уялдуулан тогтоож зураглана.

3.4.2. Тухайн ангиллын газруудын тооллогын зураглал үйлдэхэд шаардлага хангахуйц, өмнө хийгдсэн Газрын кадастрын мэдээллийн сангийн өгөгдөл, мэдээ болон төв суурин газарт хийгдсэн 1:1000 масштабтай байр зүйн тоон зургийг ашиглан газар дээрх бусад ангиллын газраас ялгарч буй хил заагаар зааглан тодорхойлно.

3.4.3. Багийн төвийн доторх газруудыг тоо бүртгэлийн нэгж талбар бүрээр хэмжиж, ашиглалтын зориулалтаар нь хот тосгон, бусад суурин газрын дэлгэрэнгүй ангилалд тус тус хамааруулан, талбайн хэмжээг тооцон бүртгэнэ.

3.4.4. Амралт, аялал жуулчлалын газарт хүүхдийн зуслан, амралтын газар, аялал жуулчлалын бааз, рашаан сувиллын газрыг хамгаалалтын бүсийн хамт тусгаж тодорхойлно.

3.4.5. Уурхайн газрын эзлэх талбайг тооцохдоо ашиглалтын лицензээр олгогдсон талбайтай уялдуулан олборлож буй ашигт малтмалын төрлөөр нь ангилан хэмжиж бүртгэнэ.

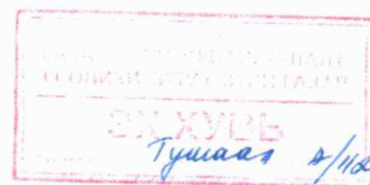
3.5. Зам, шугам сүлжээний газрыг зураглаж бүртгэх

3.5.1. Зам, шугам сүлжээний газрыг тухайн журмын хавсралт 1-ийн дагуу дэлгэрэнгүй байдлаар ангилах бөгөөд шугаман мэдээллийн талбайг тооцохдоо тус бүрийн асуудал хариуцсан байгууллагын мөрддөг норм, нормативыг баримтална.

3.5.2. Цахилгаан дамжуулах, хий, дулаан дамжуулах шугам сүлжээ, кабель шугамын доорх газрын талбайг Монгол Улсын Засгийн газрын 2020 оны 97 дугаар тогтоолын 3 дугаар хавсралтад заасны дагуу авна /Хүснэгт 1/.

Хүснэгт 1. Шугам сүлжээний газрын зурвасын өргөн

№	Шугам сүлжээ тоног төхөөрөмж	Хүн оршин суудаггүй газраар өнгөрөх нөхцөлд	Хүн оршин суудаг газраар өнгөрөх нөхцөлд	Дэд станц, дулаан дамжуулах төв, хуваарилах	Газар дээр ил байрласан	Газар дор байрласан	Усан дор байрласан	Ой мод, цэцэрлэг дундуур өнгөрөх нөхцөлд
		Шугамын захын утаснаас хоёр тийш		Тал бүр тийш	Шугамаас хоёр тийш			Шугамын захын утаснаас 2 тийш
0	1	2	3	4	5	6	7	8
1	Цахилгааны дамжуулах шугам: а/ 1кв хүртэл	-	1-1.5 м	-	-	-	-	-

	б/1-20 хүртэл кв	10 м	2 м	10 м	-	-	-	2 м
	в/ 35 кв	15 м	4 м	15 м				3 м
	г/ 110 кв	20 м	5 м	20 м				3 м
	д/ 220 кв	25 м	6 м	25 м				4 м
	е/ 330-500 кв	30 м	10 м	30 м				5 м
2	Кабель шугам	-	-	-	-	1 м	100 м	-
3	Дулааны шугам а/ 500 мм хүртэл голчтой	-	-	5 м	3 м	5 м	-	-
	б/ 500 мм-ээс дээш голчтой	-	-	5 м	5 м	7 м	-	-
4	Үнсэн сан			30 м				

3.5.3. Тооллогын ажил хийх явцад газар доорх шугам сүлжээний тоон зураг, мэдээллийг бүрдүүлэх бөгөөд тухайн газруудын эзлэх талбайн хэмжээ нь засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж /аймаг, нийслэл, сум, дүүрэг/-ийн нутаг дэвсгэрийн талбайн хэмжээг тооцож, тайлан гаргахад хамаарахгүй.

3.5.4. Ус хангамж, ариутгах татуургын шугамын өргөнийг “Хот, суурины ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалтын тухай хууль”-ийн 17 дугаар зүйлийн 17.6-д “Төвлөрсөн ус хангамжийн дамжуулах, түгээх шугамын тэнхлэгээс хоёр тийш таван метрт хамгаалалтын зурвас тогтооно” гэж заасны дагуу авна.

3.5.5. Зам тээврийн зориулалттай газрын ангилалд автозамын доорх газрын талбайн хэмжээг тодорхойлохдоо олон улсын, улсын чанартай автозамын зурвасын өргөнийг Автозамын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын 16 дугаар зүйлийн 16.2-д “Олон улс, улсын чанартай болон тусгай зориулалтын авто замын зурвас газрын өргөн 100 метр /замын тэнхлэгээс хоёр тийш 50 метр/, орон нутгийн чанартай авто замын зурвас газрын өргөн 60 метр /замын тэнхлэгээс хоёр тийш 30 метр/ байна” гэж заасны дагуу зураглан, талбайн хэмжээг тооцно.

3.5.6. Мөн орон нутгийн чанартай замын өргөнийг дээрх хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.3-д “Нийслэл болон хот, суурингийн авто замын зурвас газрын өргөнийг холбогдох норм, дүрмийн хүрээнд аймаг, нийслэлийн Засаг дарга тогтооно” гэж заасны дагуу тухайн нутаг дэвсгэрийн Засаг даргын захирамжаар тогтоосноор авна.

3.5.7. Төмөр замын эзлэх газрын хэмжээг Төмөр замын тээврийн тухай хууль болон түүнтэй нийцүүлэн гаргасан журам, дүрэм, стандартад нийцүүлэн зураглаж талбайн хэмжээг тооцон гаргана.

3.5.8. Агаарын тээврийн болон усан тээврийн газрыг тоолж бүртгэхдээ тухайн газруудын газар дээрээ бусад ангиллын газраас ялгарах хил зааг, хашаа хайс зэргээр зааглан зураглаж бүртгэн талбайн хэмжээг тодорхойлон гаргана.

3.6. Ойн сан бүхий газрыг зураглаж, бүртгэх

3.6.1. Ойн сан бүхий газрыг тухайн журмын хавсралт 1-ийн дагуу дэлгэрэнгүй байдлаар ангилах бөгөөд ойгоор бүрхэгдсэн газрын байршил, хэмжээг агаар, сансрын зураг ашиглан тодорхойлно.

3.6.2. Ойн тэлэн ургах нөөц газрыг ойн захаас 100 м-ийн зайтайгаар талбайн хэмжээг тооцож, зураглан бүртгэлд оруулна. Ойн сан бүхий газарт хамаарах газрын талбайн хэмжээг гаргасны дараа ойн асуудал эрхэлсэн /мэргэжлийн/ байгууллагад танилцуулан санал авч баталгаажуулсан байх шаардлагатай.

3.6.3. Ой модоор бүрхэгдсэн ба ой тэлэн ургах нөөц газарт бусад дэлгэрэнгүй ангиллын газрууд байршиж байвал эзлэх талбайг тодорхойлж, ойн сан бүхий газрын эзлэх талбайгаас хасч, тухайн ангиллыг хамаарах газарт хамруулна.

3.6.4. Мод үржүүлгийн газар болон ойг өсгөн үржүүлэхэд зориулж хашиж хамгаалсан газрыг тоолж бүртгэхдээ тухайн газруудын газар дээрээ бусад ангиллын газраас ялгарах хил зааг, хашаа хайс зэргээр зааглан зураглаж бүртгэн талбайн хэмжээг тодорхойлон гаргана.

3.7. Усны сан бүхий газрыг зураглаж, бүртгэх

3.7.1. Усны сан бүхий газар нь 4 дэд ангилалд хуваагдах /Хавсралт 1/ бөгөөд усны сан бүхий газрын төрөл, хэмжээг мэргэжлийн байгууллагын мэдээлэл, эрх бүхий байгууллагын судалгааны материалууд, байр зүйн зургийн тодруулалт, хиймэл дагуулын зургийг үндэслэн тодорхойлно.

3.7.2. Хэрэв өмнө нь судалгаа хийгдээгүй тохиолдолд хиймэл дагуулын зураг, 1:100000 масштабтай байр зүйн зургийн тодотголд тэмдэглэгдсэнээр гол, мөрний өргөнийг тооцож, талбайн хэмжээг гаргана. Зурагт тэмдэглэгдээгүй тохиолдолд хээрийн судалгааны явцад гол, мөрний өргөнийг тодруулж, тодорхойлно.

3.7.3. Нуур, цөөрөм, тойрмын эргээс 10 метрийн зайтайгаар, булаг, шандыг 5 метрийн радиустайгаар талбайн хэмжээг тус тус тооцно.

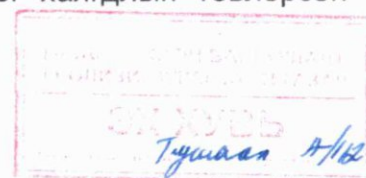
3.8. Улсын тусгай хэрэгцээний газрыг бүртгэх

3.8.1. Улсын тусгай хэрэгцээний газрыг дэлгэрэнгүй байдлаар хавсралт 1-ийн дагуу ангилна.

3.8.2. Улсын тусгай хамгаалалттай газруудын хил заагийг эрх бүхий байгууллагын шийдвэрээр олгосон газрын хилийн зааг дотор нь газрын нэгдмэл сангийн дэлгэрэнгүй ангиллаар ангилан хэмжээг тодорхойлж бүртгэнэ.

3.8.3. Улсын хилийн зурвас газрын хил заагийг Монгол улсын Хилийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгад заасны дагуу 15 км хүртэл хэмжээгээр холбогдох байгууллагаас тогтоож албажуулсны дагуу тооцож, бүртгэнэ.

3.8.4. Аймаг дундын отрын бэлчээр, Улсын тэжээлийн сангийн хадлангийн талбай, бүтээгдэхүүн хуваах гэрээний дагуу хайгуулын зориулалтаар ашиглах газрын тосны гэрээт талбай, чөлөөт бүсийн газар, цөмийн төхөөрөмж барих, ашиглах зориулалтаар олгосон газар, бичил уурхайн зориулалтаар олгосон газар, хилийн боомтын бүс, үндэсний хэмжээний томоохон бүтээн байгуулалт, дэд бүтцийн төсөл, хөтөлбөр хэрэгжүүлэх газар, аюултай хог хаягдлын төвлөрсөн

байгууламж барих газар, хамгаалалтын бүс тогтоосон түүх, соёлын дурсгалт газрын хил заагийг эрх бүхий төрийн захиргааны төв байгууллагын шийдвэрийн дагуу зураглан, талбайн хэмжээг тооцож, бүртгэнэ.

3.8.5. Улсын тусгай хэрэгцээний газрын дэлгэрэнгүй ангиллын газрыг газар дээрх бусад газраас ялгарч буй хил зааг, олгогдсон газрын бодит байгаа хашаа, хайсны хэмжээгээр нь хэмжиж зураглан, бүртгэнэ.

Дөрөв. Газрын нэгдмэл сангийн мэдээллийн санд өөрчлөлт оруулах

4.1. Агентлагт улсын хэмжээний газрын нэгдмэл сангийн мэдээллийн сан тусдаа серверт байрлах бөгөөд агентлагийн Кадастрын хэлтсийн газрын нэгдмэл сангийн тоо бүртгэл болон улсын бүртгэлийн асуудал хариуцсан мэргэжилтэн газрын нэгдмэл сангийн улсын хэмжээний мэдээллийн сангийн үйл ажиллагааг эрхэлнэ.

4.2. 21 аймгийн Газрын албаны кадастрын асуудал хариуцсан мэргэжилтэн тухайн аймгийн бүх сумдын газрын нэгдмэл сангийн мэдээллийн санд өөрчлөлт оруулах асуудлыг хариуцан гүйцэтгэх бөгөөд сумдын газрын даамлуудыг тухайн мэдээ мэдээллээр ханган ажиллана.

4.3. Нийслэлийн Газрын албаны кадастрын асуудал хариуцсан хэлтсийн хэлбэгдох мэргэжилтэн бүх дүүргүүдийн газрын нэгдмэл сангийн мэдээллийн санд өөрчлөлтийг оруулах бөгөөд дүүргийн Газрын албадыг тухайн мэдээллээр ханган ажиллана.

4.5. Газрын нэгдмэл сангийн мэдээллийн санд өөрчлөлт оруулж, мэдээллийн санг хөтлөх эрхийг агентлагийн даргын тушаалаар олгох бөгөөд тухайн эрх авах хүсэлтэд тухайн мэргэжилтний ажлын байрны тодорхойлолт болон ажилд томилогдсон тушаалыг хавсаргасан байна.

4.6. Газрын нэгдмэл сангийн мэдээллийн санд өөрчлөлт оруулах эрх бүхий мэргэжилтэн нь мэдээллийн санд өөрчлөлт оруулахдаа уг журмын дагуу 3.1-3.6-д заасны дагуу зураглаж бүртгэн, тухайн журмын хавсралт 1-ийн дагуу кодлон оруулна.

4.7. Мэдээллийн санд орж байгаа өөрчлөлт нь Засгийн газрын ангилал шилжүүлэх болон харьяалах шатны Засаг даргын дэлгэрэнгүй ангилал шилжүүлэх, газар олгох, газар ашиглалтын зориулалт өөрчлөх шийдвэрийг үндэслэсэн байх бөгөөд өөрчлөлтийг шийдвэр гарсан тухай бүр оруулна.

4.8. Газрын нэгдмэл сангийн үндсэн ангиллын шилжилт, хөдөлгөөний ажлын урсгалыг тухайн мэдээллийн сан дээр тохируулах бөгөөд тухайн тохиргооноос хамаарч шилжилт хөдөлгөөний төлөвүүд өөр байна.

4.9. Газрын нэгдмэл сангийн шилжилт, хөдөлгөөний ажлын зургийг бэлтгэхдээ тухайн нэгж талбарын газрын нэгдмэл сангийн ангиллын ажлын урсгалын дагуу өөрчлөлтийн бүртгэл хийж, Засгийн газрын тогтоолын төсөлд нэгтгэж оруулна.

4.10. Газрын нэгдмэл сангийн үндсэн ангилал шилжүүлэх тухай Засгийн газрын тогтоол батлагдсан тохиолдолд газрын нэгдмэл сангийн өөрчлөлтийн

